

پیشگفتار

نگاه به تولید از آن جهت حائز اهمیت است که توسعه اقتصادی بدون رشد مستمر "تولید ناخالص داخلی" و تغییرات ساختاری سهم بخشهای عمده اقتصادی در تولید ملی، تحقق نمی یابد. بنابراین می توان تولید را اولین گام برای اعمال تغییرات و دگرگونیهای ساختاری در اقتصاد کشور و در چارچوب نظام ارزشهای سیاسی و اجتماعی حاکم بر جامعه و نیز پیش زمینه توسعه اقتصادی دانست. از جمله نتایج پیمودن این فرایند عبارتند از: ارتقای سطح زندگی مردم، رشد عزت نفس جامعه، استقرار نظام ها و نهادهای اجتماعی، سیاسی و اقتصادی و گسترش حدود متغیرهای انتخاب مردم.

هریک از بخش های این فصل نامه، به بررسی تفصیلی جنبه خاصی از موضوع پرداخته است و برخی نتیجه گیری ها را که در جریان بررسی نقشی اصلی داشته اند به خواننده القاء می کند. با مطالعه این مباحث یک رشته ملاحظات کلی قابل استنتاج بوده و در این زمینه برخی تجربه های مرتبط برای تشریح موضوع آورده شده است. به هیچ وجه قصد متقاعد کردن خواننده برای قبول این برداشت ها و ملاحظات را نداشته و هدف از آن ترغیب خواننده به پی گیری موضوع است.

در سیر بررسی موضوع می توان چندین مرحله متمایز را مشاهده کرد. در بحث انتخاب عنوان پیش از طرح عنوان تولید ملی، مقام معظم رهبری پیرامون نام گذاری دهه چهارم انقلاب (دهه پیشرفت و عدالت) هر یک از سالهای اولیه این دهه را نام گذاری کردند (همت مضاعف و کار مضاعف، اصلاح الگوی مصرف، جهاد اقتصادی، ...، تولید ملی و حمایت از کار و سرمایه ایرانی). با نام گذاری سال ۱۳۹۱ به عنوان سال تولید ملی و حمایت از کار و سرمایه ایرانی، دو دیدگاه مطرح شد. یکی اینکه شعار سال موقتی و مختص به یک سال بوده و نیاز به سیاست گذاری ندارد؛ مهم آن است که جهت گیری فعالیت ها معطوف به آن شعار باشد. لذا نمی توان برای یک امر موقت یک سلسله سیاست میان مدت نوشت. دیدگاه دوم بر این مبنا بود که این عنوان هرچند شعار یک سال است اما نکته ای کلیدی است و نیازمند سیاست های کلی حداقل میان مدت است. اما در این میان معتقدین به این دیدگاه خود دو دسته بودند.

یک دسته استدلال می کردند که در سیاست های کلی که قبلاً ابلاغ شده است، مولفه های مربوط به تولید ملی و رفع موانع تولید در آنها لحاظ شده و نیازمند سیاست گذاری جدید نیست. باید از دستگاه مرتبط اجرای همان سیاست های قبلی خواسته شده و بر آن تأکید گردد. دسته دوم استدلال می کردند که اولاً سیاست های قبلی در یک فضا و شرایط دیگری تهیه شده است و حال آنکه الان شرایط متفاوت است. بعلاوه دانش سیاست گذاری قابل انباشت است و الان تجربه جدیدی

در سیاست گذاری وجود دارد. مهمتر آنکه اگرچه بندهای سیاستی در مورد تولید ملی قبلاً تهیه و ابلاغ شده است، اما این بندهای سیاستی جامع و مانع نیستند و لازم است با محوریت تولید ملی، آن مجموعه سیاست ها منسجم شوند و برخی خلاء های سیاست گذاری مرتفع گردد.

پس از این استدلال، سیاست گذاری کلان برای تولید ملی (با توجه به فرایندی که مقام معظم رهبری برای تبیین عناوین سیاست گذاری ابلاغ فرمودند) مورد پذیرش واقع شد. معظم له فرمودند که برای تولید ملی و حمایت از کار و سرمایه ایرانی سیاست های کلان نوشته شود. لذا بحث تولید ملی در مسیر تدوین سیاست های کلی قرار گرفت و در این زمینه مجموعه ای از بررسی ها ارائه گردید.

در همین راستا کمیسیون مشترک بررسی الزامات، چالشها و راهکارهای اجرای سیاست های مزبور را در اولویت پژوهشی و سیاست گذاری خود قرار داده و با اتکا به مطالعات و پژوهشهای انجام شده در کشور، مجموعه حاضر را تهیه و برای استفاده در اختیار مسئولان، برنامه ریزان، سیاستگذاران و سایر علاقمندان قرار داده است. در این شماره از فصلنامه سیاست کلان، برخی مسائل مربوط به حوزه تولید ملی در ابعاد مختلف آورده شده است. در بخش اول گزیده ای از بیانات مقام معظم رهبری در ارتباط با تولید ملی آورده شده است. در بحث بعدی با کمک گرفتن از سه مقاله و گزارش به تحلیل وضعیت موجود تولید ملی، آسیب شناسی و بررسی موانع پرداخته و سپس موضوع سیاستگذاری در ارتباط با تولید ملی را با ارائه چهار مقاله مرتبط، به بحث گذاشته ایم. در پایان نیز یک کتاب مفید و مرتبط با موضوع تولید ملی، مورد نقد و ارزیابی قرار گرفته است.

از نقطه نظرهای فرهیختگان، اساتید و پژوهشگران محترم در نقد مقالات استقبال می کنیم؛ به امید آنکه این اقدام، پیش درآمدی باشد برای هم راستایی اهداف و تلاشهایی که به منظور توسعه و گسترش تولید ملی در کشور انجام می شود.

مدیر مسئول